"MEA NA ROTO IA I TE HURU MAAMAARAA O TE AORAA TO TE ATUA FAAOTIRAA E FAAORA I TE FEIA FAAROO."

E faaitoitoraa teie tei orahia atu i roto i te Pāroita no Haapiti i te pureraa Pae no Māti 1994

15.000

Teie te tahi iritiraa no te taiòraa pīpīria ra I. Tor. 1,18-25 :

18 Te parau no te tatauro, e parau maamaa ia no te fēia e pohe atu ra, āreà rā no tātou te fēia e faaorahia nei, e pūai ia te reira no te Atua. 19 Inaha ua pāpaihia hoi e : E faaòre au i te paari o te fēia parau paari, e e òre hoi au e tāuà i te Ìte o te fēia tūite. 20 Tei hea te taata parau paari ? Tei hea te pāpaiparau o te Ture ? Tei hea te taata-feruri o teie tau ? Eere ānei e ua haamaamaahia e te Atua te paari o te ao nei? 21 Inaha, e no te òreraa to te ao i fārii i te paari o te Atua nā roto i te paari o te Atua, e mea nā roto ia i te huru maamaaraa o te aòraa to te Atua faaotiraa e faaora i te feiā faaroo. 22 Te ani nei hoi te mau Atiuta i te mau tāpaò, e te tītau nei hoi te mau Herēni i te paari; 23 Mātou nei ra, te faatupu nei mātou i te parau o te Metia i fastataurohia, e turoriraa hoi no te mau Atiuta, e e maamaaraa hoi no te mau Etene. 24 No te fēia rā tei piihia, mai te mau Atiuta e te mau Herēni atoà hoi, o te Metia ia o ia, oia hoi te pūai o te Atua, e te paari o te Atua. 25 Inaha, e paari rahi hoi to te mea maamaa o te Atua i to te taata nei paari, e e pūai rahi hoi to te paruparu o te Atua i to te taata nei pūai.

OMUARAA

"No te òreraa to te ao i fārii i te paari o te Atua nā roto i te paari o te Atua, e mea nā roto ia i te huru maamaaraa o te aòraa to te Atua faaotiraa e faaora i te feiā faaroo."

To te Pāroita e hope roa, mai te mau metua e aupuru tāmau nei ia òe i roto i te Faaroo, te mau mero ètārētia atoà, te fetii tamarii, te feiā āpī, tei roohia i te ruhiruhiāraa o te tino, te hui mana o te òire nei, te mau òrometua haapii a te hau, tei māreihia e te mau àti rau, te mau taote, te mau tuatimai, te mau rātere, e tae noa atu i to te fenua Aimeho e hope roa, fārii manihini mai i te tāpaò no te aroha o te Atua.

Hoa here mā, e mahana parau rahi teie no tātou, oia hoi no tātou to te Hui Faaroo Porotetani nei, inaha teie te taiò manaha tei tāpaòhia mai e te tau ei haamanaòraa i te taeraa mai te Evaneria io tātou nei ; ei haamanaòraa i te mau òhipa Faatupuraa Parau Evaneria tei orahia na e te mau Mitionare Peretāne e tae noa atu i te tahi mau taeaè e mau tuahine no tātou.

E no teie òroà haamanaòraa, i te mea e ua aa-roa-hia teie parau i roto i te mau tāpura òroà a te Etērētia nei, ua māitihia mai te tahi mea àpaàpa iti parau no roto mai i te Epitetore tei fastaehia atu e Pauro i to te àmui-tahi-raa faaroo e ora nei i Torinetia. E mai te mea ra, te rave atoà nei o Pauro i te tahi haamanaòraa rahi i mua i te aro no teie mau taeaè e mau tuahine Torinetia.

E no reira, e hiò mai ia tātou, e no te feiā hoi tei hiò aè na, e hiò faahou mai ia tātou i te mau parau e araraa nei nā roto i te mau faairavaravaraa a teie Epitetore tei puta roa i roto i te Pipīria, eiaha ia au i te mau manaò e te mau òpuaraa a te taata nei, tei puta roa rā i roto i te Pipīria ia au i te Atua ta na i heheu na i te hui faaroo no mua na, ta na hoi e heheu nei ia tātou i teie mahana, e ta na e heheu ā i te mau uihou (te mau ui āpī) e tià mai.

I. Te Metia i faatataurohia, te niu ia o te Faaroo Teretetiāno

E nau matahiti rii noa i muri aè i to na tere faatupuraa Parau Evaneria i rotopū i to Torinetia mā, ua anihia o Pauro e tauturu i te tātairaa i te tahi mau fifi, mau peàpeà e mau faahuehueraa e haamata nei i te hotu i roto i teie Etārētia no Torinetia. E nau matahiti rii noa, inaha aita ā hoi teie Etārētia i ui-roa-hia atu ra, aita ā hoi i tehu-roa-hia atu ra i roto i te Faaroo o te Metia - i parau ai o Pauro ia rātou : "ua faaàmu hoi au ia òutou i te ū, aore rā i te māa ètaèta, aore hoi i tià ia òutou i reira, e eita atoà e tià ia òutou i teie nei " (I. Tor. 3,2) - e nau matahiti rii noa i muri aè i te mau Pororaa Evaneria a Pauro, e te tipee faahou nei teie Etārētia i te mau peu e rave rahi no roto mai i te ao e āuahaati nei ia na.

1.1. Ia au i teie Epitetore, mai te mea ra e ua naeà-roa-hia i to Torinetia mā te tahi huru teòteò fāito òre, inaha :

- Te tiàturi nei rātou e, e ua noaa ia rātou te tiàmāraa no te faatupu i te mau hinaaro atoà o te āau, e te mau hiaai atoà o te tino (I Tor. 6,12; 10,23) ;

- Te tiàturi atoà nei hoi rātou i te paari no roto mai i te mau haapiiraa e horoàhia nei e te mau "philosopho" Herēni no te tuatāpapa i te parau no teie Atua e fāihia nei, e e faaitehia nei e Pauro ;

- Te tiàturi atoà nei hoi rātou, mai te mau Atiuta tumu, e mea nā roto i te mau tāpaò i anihia atu i te Atua, e o ta te Atua hoi e horoà mai ei pāhonoraa, to rātou faaroo e ùàna roa ai ;

- Te tiàturi atoà nei hoi rātou, e mea nā roto i te paari, te nehenehe e te au hoi o te mau aòraa, te mau faaitoitoraa a te mau òrometua, te mau tiàtono e te mau poro èvaneria, e àmu ai te poroi a te Atua (a hiò atu i te parau no Aporo e o Petero : I Tor. 1,12; 3,4-11).

1.2. I mua i teie mau tiàturiraa rau, te haamanaò faahou nei o Pauro i teie tahi òhipa tei tupu na, oia hoi te òhipa tei riro mai ei matamehai, ei ômuaraa, ei tenete no te Faaroo Teretetiāno : i nià i te rāau-tārava, ua pohe roa te Atua.

Eita te mau Atiuta tumu e au haere noa i teie huru parau, no te mea no rātou, eita te Atua e pohe i te mea e, e Atua teie Atua. No rātou, i nià i te Rāau-Tārava, aita to rātou Atua, ia au i to rātou tiàturiraa, i pohe ; te tahi noa rā taata faahuehue tei mate i reira, oia hoi te tahi noa taata faahua atua tei hina, o ia i haere mai e faahuru ē i te mau faanahoraa no te haapaòraa Atiuta.

Eita atoà hoi te mau Herēni e rata haere noa i teie huru haapiiraa, no te mea ua here-roa-hia e ua tāàmuàmu-roa-hia e rātou to rātou mau àere atua mā te pūòiòi maitai hoi i roto i te mau taò. Oia hoi, na te taò e heheu mai i teie mau nuu atua e haamorihia nei e rātou. No rātou, i nià i te Rāau-Tārava, eere te Atua tei pohe, te tahi noa rā taata "philosopho", tei hina mai te mau "philosopho" atoà e mate nei.

1.3. I mua i teie mau hahiraa rau o to Torinetia mā, te haamanaò nei o Pauro i te tahi òhipa āpī tei fāriihia e te Atua, oia hoi : Nā roto i te pohe o te Metia ra ia Ietu no Natareta, ua fārii te Atua e tiàhapa, eiaha i roto i te mau tāpaò ia au i tei orahia mai e Iteraèra, eiaha atoà hoi roto i te mau taò ia au i tei tāmoemoe-noa-hia na e te mau Herēni, ua fārii rā te Atua e tiàhapa i roto i te PARAU, oia hoi i roto i ta na Parau Evaneria, ta na Metia i te mau vāhi atoà e āmui ai too piti e too turu mā to na ióa (Mat. 18,20).

No reira, na Pauro e, eiaha ia moèhia ia teie fāriiraa haèhaa a te Atua i nià i te Rāau-Tārava, ia haamanaò vaitāmaunoa-hia rā te reira e tae noa atu ai i te taime a riro roa mai ai te Metia, eiaha i te tahi parau haapiiraa tāpati noa, parau haapiiraa ui āpī noa, parau haapiira tiàtono noa, e aore ra te tahi parau haapiiraa òrometua noa, te hoē rā Parau Ora no òe, e a noho atu ai òe i roto i te tiaiturura e fārerei faahou òe ia nā i roto i ta na Parau.

II. Te Metia, o ia anaè te faaoraraa a te Atua

No te mau fifi e orahia nei e to Torinetia mā, te haamanaò nei ia o Pauro, e eita e noaa i te taata ia tānao, ia mārei e ia fatu i te Atua o te Metia mā te faaòhipa i te mau aniraa tāpaò, e aore ra mā te heheu i te mau taò ; eita e noaa i te taata ia rāmā i te Atua o te Metia nā roto i te paariraa o te mau parau paari a to te ao nei, inaha :

"No te òreraa to te ao i fārii i te paari o te Atua nā roto i te paari o te Atua, e mea nā roto ia i te huru maamaaraa o te aòraa to te Atua faaotiraa e faaora i te feiā faaroo."

2.1. Ua fātata roa tātou i te pitiraa o te tenetere no te taeraa mai te mau Mitionare Peretāne io tātou nei, e mai te mea ra, ia au i te tahi mau aratairaa parauatua ("thèologie") e uevehia nei i teie mahana, aita atoà tātou i ātea roa i te mau peu i orahia e to Torinetia mā, inaha e pere tāpaò ta vētahi, e pere taò ta vētai tahi, e e pere parau paari hoi ta vērā mā.

Te pata tāpaò nei tātou, te pata taò nei e te pata parau paari nei tātou, i te mea e, e òaòaraa, e e teòteòraa hoi na tātou i te haamanaò atoà i te tohu a te tahuà ra o Vaitā. I roto i te rauraa, e toru nā huru haamanaòraa i teie tohu, e itemaitai-hia nei i teie mahana.

A tahi, te haamanaòraa e itehia nei i roto i te mau pāroita : i ō nei, te vai nei te tahi mau ùmeùmeraa manaò, e a tira noa atu rā, te fā e tītauhia nei, te haamanaòraa ia e, e mea taitaihia mai te Evaneria e vētahi ē, oia hoi na te papaā i ōmua mai te parau no te Atua o te Metia, i ite ai tātou e i tiàturi ai tātou ia na ei Atua, ei Fatu e ei Faaora hoē roa no tātou. Te tupu nei taua huru hamanaòraa ra i te pae no Māti, e te tupu atoà nei i te mau taime no te pureraa, ārueraa, himeneraa, taiòraa pipīria, aòraa èvaneria, haapiiraa ; te araaraa atoà nei i te mau hora paraparauraa, àparauraa, tāuàparauraa, tuaroiraa ; te matatara atoà nei i te mau tau òroà, òaòa, reàreà, heva, òto, fānauraa, paariraa, poheraa ; e te hiroàroà atoà nei i te mau ànotau no terā ui e terā ui. Te vai nei ihoā te haamanaòraa, e e rahi aè ia to tātou parau i to te Fatu, e te vai nei hoi te haamanaòraa, e iti aè ia to tātou pehe ia to na.

A piti, te haamanaòraa e ravehia nei e te mau puta tei pāpaihia e te mau Mitionare mai ia ORSMOND mā : i reira ra, tei te feiā itoito ia i te haereraa e taiò, e e tuatāpapa i te reira mau parau. E te poroi nei tātou ia rātou ia itoito maitai i terā tuhaa faufaa roa, no te mea eita teie òhipa e maraa i te mau huru taata atoà.

A toru, te haamanaòraa e òteo atoà mai nei i teie mahana, oia hoi te tāviri-raa-hia ia te tohu a Vaita, e to na faariroraa-hia ei rāmāraa i te taata ia haapae i te Atua o te Metia, e no te haamori i te atua ra ia Taaroa, e aore ra ia Te Tumu Nui (Taaroa e Te Tumu Nui, o taua atua nei ā, te piiraa noa tei taui), e aore ra no te haamori i te reo, te iho, te hiroà, te peu, te taata, te nātura, e te vai noa atu ra. Eita e òre ia tātou ia faaòre i teie huru haamanaòraa, no te mea, mai ta to Torinetia mā e faahiroà mai nei, e mau peu tumu ihoā te reira na te taata, Atiuta noa atu ā o ia i to na atiutaraa, Herēni noa atu ā o ia i to na herēniraa, Papaā noa atu ā o ia i to papaāraa, Māòhi noa atu ā o ia i to na tahitiraa, to na moorearaa, e to na vai-noa-aturaa. Te vāhi rā e pāpū maitai nei, aita te feiā nei e rave ra i teie huru haamanaòraa no te Faaroo Teretetiāno, no te haamau rā i te hoē Haapaòraa Māòhi āpī tei niuhia i nià i te atua ra ia Taaroa, e o te òhipa ia e itehia atu ra i roto i te mau aratairaa a te Rauti Nui no te Tòmite Rautiraa Pipīria a te Etārētia.

2.2. I mua i nā haamanaòraa e toru, te amo nei te mau pāroita atoà i te vāhi e maraa ra ia rātou ; te haa nei te feiā tuatāpapa ia au i to rātou ìte ; e te haamoè nei te mau arioi i te Metia. Eiaha rā tātou ia topa i roto i te mārei, i roto i te òpiripiriraa i te Evaneria, mā te manaò hape e, e tei ia tātou anaè te parau no te pororaa èvaneria, no te aòraa èvaneria, e aore ra tei ia tātou anaè te Parau a te Atua, e o ta Pauro ia e haamanaò nei i to Torinetia mā, oia hoi e mea nā roto i te maamaaraa a te aòraa èvaneria, te Atua e faaora ai i te feiā faaroo.

Ia iritihia mai teie parau a Pauro ei parau Tahiti, e aore ra ei parau Moorea, teie ia to na tatararaa : i roto i nā huru haamanaòraa è toru tei hiòhia mai e tātou, aita ta te Atua e māitiraa i te huru haamanaòraa e ravehia nei e te taata, oia hoi e tià roa i te Atua, nā roto i ta terā e terā haamanaòraa, e aore ra hunaraa, ia parau roa mai ia òe i te reira vāhi e i te reira taime, e o te reira te Evaneria no òe, o te reira te Parau a te Atua ia òe.

Te Parau a te Atua, o te Parau ia ta te Atua e parau roa mai ia òe i te reira vāhi e i te reira taime, nā roto ānei i te taiòraa i te Pipīria, te faarooraa i te mau aòraa èvaneria, te mau àparauraa mā te faahiti i te parau no te Fatu, te mau himeneraa, e nā roto atoà i te pātoiraa ia na (mea nā reira hoi to Pauro fārerei-roa-raa i te Atua o te Metia). No reira, ia au i te tahi maa peu iti e mata nei i te aa i roto ia tātou, te pūai nei tātou, e mea itoito roa hoi, te pūai nei tātou i te òhipa rauti i te Parau a te Atua. E parau rii hoàta te reira, no te mea eita te Parau a te Atua e rautihia : Te Parau a te Atua, na na ia e parau roa mai ia òe nā roto i te Metia, e tei roto i te paruparuraa o te parau o ia e faatupu ai i ta na parau no òe, ei Parau Mau.

III Faaitoitoraa

Mea pāpū maitai te haamanaòraa a Pauro, aore e manaò uri i roto i ta na faaiteraa : ua fārii te Atua o te Metia e faaora i te feiā faaroo nā roto i te huru maamaaraa o te mau faaiteraa Evaneria. Te toe nei rā ia tātou i te haamanaò-faahou-raa i te huru fāriiraa e orahia nei, e oraorahia nei e tātou, eiaha i roto i terā manaò e, e mea fārii aè vau i te Atua ia vētahi ē, e aore ra mea fārii aè o verā i te Atua ia ù nei, i roto rā i te vaiihoraa i te Parau a te Atua ia tupu e ia hotu ruperupe maitai, mai ta te puta a Itaia e iravarava mai nei :

"Oia atoà te parau no roto mai i to ù nei vaha ; e òre ia e hoi faufaa òre noa mai ia ù nei, e tupu rā tei ōpuahia e au ra, e noaa hoi te mea i faauehia atu e au ra." (Itaia 55,11)

E aha rā hoi te parau e nā roto mai nei i te Atua ? To te Atua ia parauraa e piiraa i te taata hara ia riro mai ei taata parautia nā roto i te Metia e to na Vārua Moà ; to te Atua ia rahuraa ia òe, te taata hara nei, ei taata āpī, ei taata te rahuhia e ta na Parau Evaneria, eiaha rā ei taata tei hāmanihia e te iho e te hiroà taata, eiaha atoà rā hoi ei taata tei hāmanihia e te mau tāpaò e te mau paari o te taata, e aore ra i te heeuri o te nātura e te mau atua tupuna.

Nā roto i te Metia e to na Vārua Moà, te pii nei te Atua ia òe, mai ta na i pii na i ta na iho Tamaiti Fānau Tahi : "O taù Tamaiti here òe". E te hoiraa no teie parau ia na ra, o ta Pauro ia e haamanaò nei i roto i to Taratia e to Rōma mā, oia hoi te reo pāhono o tei piihia e te Atua : "E Apa, e ta ù Metua" (Taratia 4,6 ; Rōma 8,15) ; e te vai atoà nei te taime e āmui ai te feiā atoà e fārii ra i teie haa a te Vārua Moà, oia hoi i roto i te mau pureraa a hoē ai te reo mā te parau e, ia au i tei haapiihia mai e te Fatu, "E to mātou Metua here i te ao ra, ia raa to òe ra ióa..."

Te feiā e hoē nei i roto i teie reo ùmere, o rātou ia ta Pauro e parau nei, "e faaora te Atua i te feiā faaroo", inaha, e o te reira atoà te tahi haamanaòraa ia tātou i teie mahana, eita to te ao nei e rata haere noa i teie fāiraa e faaiteraa faaroo o ta na e faariro nei ei parau maamaa. E tuhaa rā na tātou i te haamanaò vaitāmauraa i to te ao atoà nei, e te tiai mai nei te Atua i ta na pāhonoraa.

Ei pūòhuraa i teie maa faaitoitoraa iti, e maa pehephe iti teie, e te tahi maa reo ā no Pauro,

A imi te imi a imi, òi vai aè te ao,
Māimi te māimi a māimi, òi vai aè òe,
Pāimi te pāimi a pāimi, òi vai aè te parau,
Rohirohi noa atu ra òe i te mihiraa,
Haamanaò e, te imi mai ra tē òre e imihia nei, ia òe.

Rom. 10,13 -15 : Te mau taata atoà e tiàoro i te ióa o te Fatu ra, e ora ia. Nā hea rā rātou e tiàoro atu ai ia na, mai te peu eita rātou e tiàturi ia na ? Nā hea hoi rātou e tiàturi atu ai ia na, mai te peu eita rātou e faaroo atu ia na ? Nā hea ra hoi rātou e faaroo atu ai ia na, mai te peu aore e taata no te faahiti i to na Parau ? E nā hea ra hoi i te faahiti i to na Parau, mai te peu aore e taata i tonohia ? Amene.